

EN HET WORDT... DENEMARKEN

Mijn man Cees en ik zoeken na twee jaar de binnenwateren van Nederland te hebben verkend de ruimte van het open water weer op in de zomer van 2021. Reisbestemming: de Oostzee. Als ex-zeilers leggen we ons vooraf niet vast op een route. Eerst ernaartoe, dan zien we wel. Nu zijn we niet afhankelijk van de hoek waaruit de wind waait. Hoewel we weten dat we met een motorboot anders dan met zeilen, ook rekening moeten houden met wind en golven.

MIEKE PREIJDE-MEIJER

Drie jaar geleden kochten we onze eerste motorboot 'Zwerk'. Een Pilot 39 met twee motoren omdat we op zee een reserve voortstuwing noodzakelijk vinden. Na twee seizoenen motoren op de Nederlandse binnenwateren hebben we behoefte aan minder drukte en meer ruimte. We willen weer naar de Oostzee.

Met een arm vol vaccins en een volgeladen schip vertrekken we 12 juni uit Haarlem. Voor een offerte vanwege schade aan ons achterschip beginnen we met een rondje langs een paar scheepswerven in Noord-Holland. Eind mei voer een stalen zeiljacht van ton 30 ton met volle kracht in onze achtersteven nadat de sluismeester van Kornwerd het zeiljacht had verzocht om aan te sluiten. Ik heb nog nooit zo hard in het openbaar gevloekt. Cees had afgelopen winter net de spiegel helemaal opgeknapt. De Duitse schipper beriep zich op een technisch mankement in de gashendels en uiteindelijk heeft de verzekering alles betaald.

'NU BEGINT DE REIS ECHT'

Op dinsdag 15 juni varen we – dit maal zonder problemen bij de sluis – richting Vlieland. We kiezen voor de kortste weg. Over het wantij bij het Zuidoostrak. Het is hoogwater en dan houden we nog 60 cm over onder de kiel. Zoals we al zagen op de website is er nog maar beperkt plaats in de haven. We wringen ons helemaal naar achteren en leggen aan met de neus naar de dijk. Nu begint onze reis echt!

Woensdag 16 juni. Vlieland - Norderney: 91 NM. We vertrekken onder fijne omstandigheden. De zon schijnt, de wind is ZO 2/3 bft. Ideaal weer voor deze oversteek van 91 zee-mijl. We varen in acht en een halfuur naar Norderney met de stroom mee. Door de goed betonde aanloop naar het eiland varen we de volle haven binnen. Omdat de internationale corona-app nog niet werkt controleert de havenmeester onze stempels in het gele boekje. Daarna bestellen we

broodjes bij hem en drinken ons eerste Duitse biertje in het gezellige havenrestaurant. Op Norderney kun je heerlijk fietsen, wandelen, winkelen en op het strand liggen. Maar wij willen verder.

Donderdag 17 juni. Norderney - Cuxhaven: 63 NM. Vandaag varen we naar Cuxhaven. De route die we volgen is tevens een drukke scheepvaartroute met serieus snel varende container- en cruiseschepen. We letten vooral goed op bij het kruisen van de Weser. Ga je voor het eerst door de Duitse bocht, dan raden wij het aan om bijvoorbeeld 'Vaarwijzer Scandinavië en de Oostzee' te lezen van René Vleut.

Eenmaal op de Elbe, vanaf de kardiaal Scharrenhorn-noord, varen wij net als met onze zeilboot altijd tussen de stuurboordtonnen en de lichtopstanden. Omdat we AIS hebben, kunnen we alle scheepsbewegingen volgen en ook goed onderscheiden

welke schepen voor anker liggen. Vooral in het donker vind ik dat erg handig. Voor de ingang van Cuxhaven zetten we flink vermogen bij om dwars op de stroom binnen te varen. Het is verplicht om met een lange stoot op je toeter aan te geven dat je naar binnen vaart. Dat doen we dan ook.

NOORDOOSTZEEKANAAL

Vrijdag 18 juni. Cuxhaven - Rendsburg: 54 NM. Vandaag maken we onze laatste oversteek op getijdenwater: van Cuxhaven, via de Elbe, naar Rendsburg in het Kielerkanaal. De Elbe is een sterk stromende getijdenrivier, tot wel 4 knopen, die je niet moet onderschatten. Om 6.55 uur vertrekken we, zodat we stroom mee hebben. Bij de sluis letten we extra goed op, want jachten mogen de sluis aan het begin van het Noord-Oostzeekanaal (afgekort NOK en ook wel het Kielerkanaal genoemd) pas binnen varen bij een wit knipperend licht.

In de sluis liggen drijvende vlonders, daarom hangen we onze stootwillen laag op het water. Meteen links na de sluis ligt de haven van Brunsbüttel met winkels, terrassen en een supermarkt op loopafstand. We meren hier niet af. We weten dat we anders kunnen rekenen op een spectaculaire overnachting vanwege de grote schepen die dag en nacht vlak langs de haven schuiven. Wij varen nog een paar uur door richting Rendsburg, dat halverwege het 100 km lange kanaal ligt.

Onderweg spoelen we het zout van de Zwerk en vermaken ons met het bekijken van de indrukwekkend hoge bruggen, de passerende schepen, langszwemmende zwanen en op camperplaatsen bivakkerende cruiseschip-spotters, die vriendelijk naar ons zwaaien. 'Wel gek dat de Nederlandse vlag overal op zijn kop hangt', vonden wij toen we jaren terug voor het eerst in Sleeswijk-Holstein voeren.

Openingsfoto: De mooi gekleurde huizen in de Nyhavn van Kopenhagen. **2** Het Noord-Oostzeekanaal is een beleving op zich. **3** De stadshaven te Burgstaake op het schiereiland Fehmarn. **4** Helder dat hier de havenmeester kwartier houdt.

Vanwege het station op loopafstand is 'Regatta Verein Rendsburg' een prima plek voor een bemanningswissel of voor opstappers. De haven ligt niet direct aan het Kielerkanaal, maar aan de rivier de Ober-Eider in de stad zelf. Bovendien houdt 'Hafenmeisterin' Sylke de boel goed in de gaten. Wij zouden hier onze boot wel achter durven laten. Er is diesel 'ohne Bio' verkrijgbaar. Wij blijven hier twee nachten.

Zaterdag doen we de boodschappen. We gaan op tijd want veel winkels gaan zaterdagmiddag vroeg op slot en pas maandag weer open. Ik fiets ook nog naar Büdelsdorf voor Nord Art, een grote expositie van moderne kunst in de oude fabriekshallen van voormalige ijzergieterij Carlshütte. (www.nordart.de). Het evenement

IN RENDSBURG HOUDT HAFENMEISTERIN SYLKE DE BOEL GOED IN DE GATEN

vindt ieder jaar plaats van juni tot en met september en trekt bezoekers uit heel Duitsland.

OOSTZEE

Zondag 20 juni, Rendsburg - Laboe: 23 NM Vandaag het laatste stuk van het kanaal, dan door de sluis bij Holtenau waarna het Kieler Fjord voor ons ligt. Daar moeten we kiezen tussen de rustige haven van Strande, aan de linkeroever of rechts de meer mondaine havens van Laboe. Het wordt de Sporthafen van Laboe waar we flink moeten zoeken naar een lege

box. 's Middags fietsen we naar het gedenkteken 'Marine-Ehrenmal Laboe' uit 1936. Deze indrukwekkende uit bakstenen opgetrokken toren van 72 meter hoog kent een bewegende geschiedenis als het gaat om zijn functie. Oorspronkelijk opgericht ter nagedachtenis aan de bemanningsleden van de Duitse marine uit WO I, later werden daar ook de omgekomen Duitse marine slachtoffers uit WOII aan toegevoegd. Sinds 1954 is het een gedenkteken voor alle omgekomen zeelieden ongeacht hun nationaliteit. Tevens staat het symbool

5 Het kerkje op Møns Klint dat in 1928 gedeeltelijk in zee verdween. **6** De Zonsondergang in de haven van Klintholm. **7** In het midden van de vissershaven wordt een vuur ontstoken ter viering van midzomernacht.

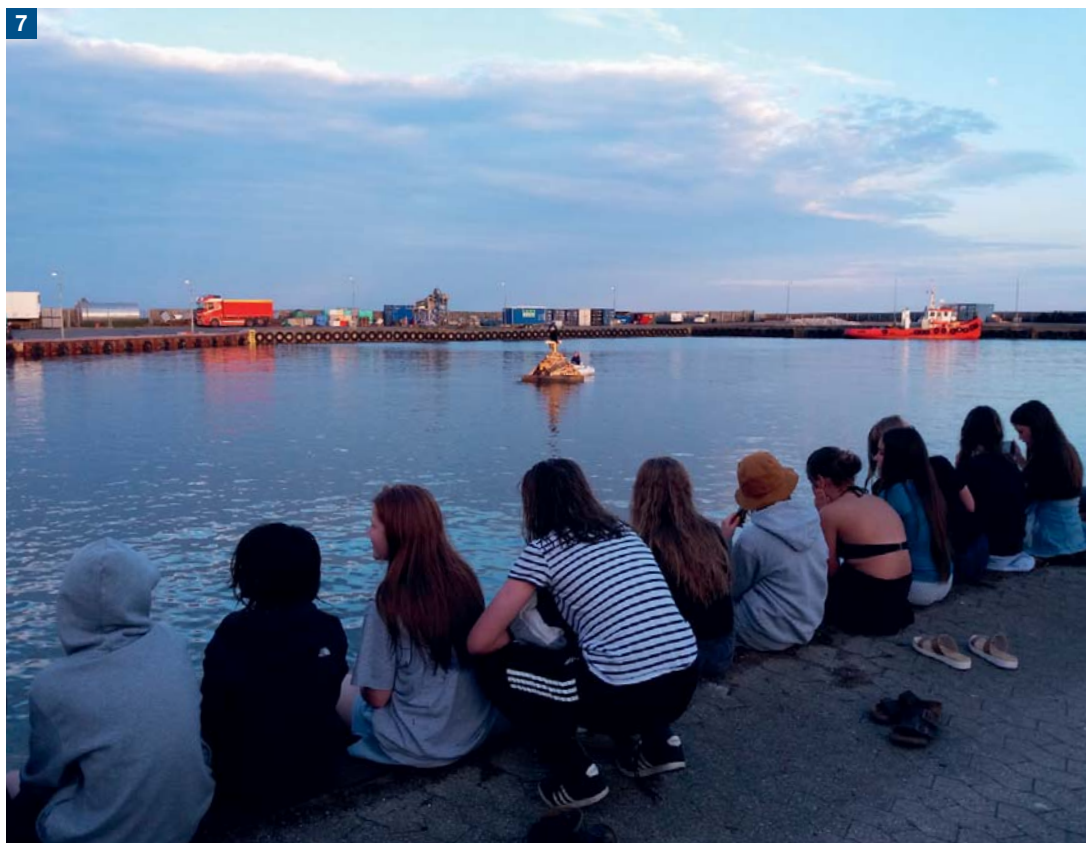
voor in vrede varen op de vrije zee. Bovenop de toren heb je een prachtig uitzicht over zee.

Dinsdag 22 juni. Laboe - Burgstaaken: 42 NM. Vandaag is Burgstaaken op Fehmarn onze bestemming. Omdat het schietgebied Todendorf is gesloten, varen we netjes 6 mijl om. We slaan de grote jachthaven buiten het dorp over en vinden een plekje aan de stadskade ter hoogte van de graanoverslag in vol bedrijf. Vanavond moeten we beslissen hoe we verder gaan. Wordt het Rügen plus de Baltische staten, Zweden of nog een keer naar Bornholm? Cees wil gewoon varen en ik wil ergens heen waar ik iets kan doen of bekijken. Uiteindelijk wordt het Møns Klint in Denemarken. Dit vanwege de zuidwestenwind, die komt dan mooi van achteren. En ik maar hopen dat ik op een motorboot niets meer met de wind of de golven te maken had. Niet dus. Beide zijn bepalend voor wat wel en niet kan.

DEENSE KRONEN

Woensdag 23 juni. Burgstaaken - Klintholm: 65 NM. Onder goede omstandigheden varen we in acht uur naar Klintholm op Møn. Daar vallen we met onze neus in de boter. Op 23 juni vieren de Denen 'Sankt Hans Aften', het midzomernachtfeest. In de vissershaven drijft een groot vreugdevuur en de vaten bier staan klaar. Helaas hebben we nul Deense kronen op zak, is de 'penge'-automaat buiten bedrijf en zit op onze telefoons geen Deense betaalapp ...

Donderdagochtend 24 juni willen we met de bus naar Stege, 16 km verderop om geld te pinnen en boodschappen te doen. Maar hoe koop je een kaartje zonder geld als je ook geen betaalpas mag gebruiken? Een Duits meisje voor ons wordt de bus uitgestuurd. Wij overtuigen de chauffeur dat we onderweg de vereiste DOT-app zullen downloaden en ook voor het Duitse meisje gaan betalen. "Als er onderweg controle komt krij-

8

gen jullie allemaal een boete van 750 kronen", dreigt de chauffeur. Vlak voor Stege lukt het Cees om de app te activeren. Stege is een aardig plaatsje met inderdaad een betaalautomaat, supermarkt, een winkelstraat en een paar eetgelegenheden.

Vrijdag 25 juni. Klintholm - Rødvig

26 NM. Na twaalf dagen flink doorvaren besluiten we ons tempo te vertragen. Minder mijlen, meer zien. Vroeg vertrekken en vroeg aankomen. Net als de Denen zelf. Om 13.00 uur varen we Rødvig binnen. Bij het 'Tourist-buro' aan de haven halen we een fietskaart en gaan op pad. We komen langs een grote kalkafgraving, oude forten en kanonnen van een oude NAVO-basis behorende bij het 'Cold War Museum' en een kerkje dat in 1928 gedeeltelijk in zee verdween door de langzaam afkalvende kust. Bij een stel meisjes met matrozenpetten op kopen we een 'flød is' (soft ijs) met 'skum' (schuim). Denemarken is een echt ijs-land. Niet goedkoop, wel erg lekker. Pas terug in Nederland komen we erachter wat die petten betekenen. Iedere Deense middelbare scholier krijgt na zijn eindexamen zo'n witte pet met bordeauxrode rand en

die houden ze de hele zomer op zodat iedereen kan zien dat ze geslaagd zijn en gaan studeren.

Zaterdag 26 juni. Rødvig - Dragør

26 NM. Vandaag varen we in drie uur van Rødvig naar Dragør. Om 12 uur draaien we de haven van Dragør binnen. Net op tijd om nog een plekje te vinden. Dragør is een populaire haven vlakbij Kopenhagen en. In 20 minuten ben je met de bus in de Deense hoofdstad.

Er zijn weinig winkels en veel restaurants. Ik loop tijdens mijn rondje dorp door de achterafstraatjes met kas-seien en stokrozen en tref op een plein een uitgelaten familie aan een keurig gedekte tafel én uiteraard een barbecue. Denen kunnen niet zonder. De meeste havens beschikken over grote barbecue's voor algemeen gebruik. Zelfs onder een paraplu, in de regen, staan Denen er te roosteren. Buiten het dorp is een mooi groot

houten zwembad in zee. Mannen en vrouwen gescheiden kunnen hier ongestoord naakt zonnen.

KOPENHAGEN

Zondag 27 juni. Dragør - Kopenha-

gen: 10 NM. We vertrekken om half tien richting Kopenhagen. Een afstand van niks. Aan stuurboordzijde zien we de Oresundbrug. Wij varen over het tunnelgedeelte van de verbinding tussen Denemarken en Zweden. We willen graag midden in de stad liggen en slaan de ronde haven Langelinie Marina aan de Langelinie over. We halen precies de brugopening van 11.00 uur en sturen het kanaal van Christianshavn in. Hier lig je meestal twee- of driedubbel. Wij hebben geluk met een zijsteiger. We zoeken ons rot naar de juiste havenmeester. Het kanaal is namelijk opgedeeld in vijf compartimenten en elk daarvan heeft een eigen beheerder. Die van ons komt

rond etenstijd zijn geld zelf ophalen. 150 Deense kronen. Dat is goedkoper dan in Dragør. Op tien minuten lopen van de haven staat de Frelzers Kirke met haar spectaculaire torenspits, die je kunt beklimmen. 400 treden omhoog en niet geschikt voor mensen met hoogtevrees. Die kunnen beter naar de Rundetaarn (Ronde toren), de voormalige sterrenwacht. Het verhaal gaat dat Christian IV, wel graag de sterrenwacht bezocht, maar niet wilde klimmen. Daarom gaf hij de Nederlandse architect Van Steenwijk opdracht om het mogelijk te maken te paard of met de draagkoets naar boven te kunnen. Trap treden tellen is er hier dus niet bij.

Alle bezienswaardigheden in Kopenhagen van Tivoli tot de Botanische tuin en van de musea tot de paleizen, zijn allemaal per fiets goed te bereiken. Kom niet op maandag, want dan is bijna alles gesloten.

DEENS DESIGN

Maandag 28 juni. Inderdaad, alles dicht. Mijn enige optie is shoppen. Gelukkig ben ik dol op Scandinavisch design en zijn de flagstore van ontwerper Georg Jensen, design paradijs Bolinghus en Magasin du Nord wel open. Ik loop het Stockholm museum binnen, puur omdat dit het enige museum is dat vandaag open is en bekijk daar een informatieve documentaire over Christiania. De beruchte vrijstaat die vijftig jaar geleden door hippies werd gesticht op een verlaten militair kazerneterrein.

's Avonds halen we Indiaas eten op de overvolle Broens Gadekøkken, een foodmarket om de hoek bij de haven. Vanwege de drukte en het risico op corona eten we het maar op in de boot. Morgen vroeg op, dan trekken we verder noordwaarts naar Helsingør.

Volgende keer:

Rond de Deense eilanden Seeland en Funen naar Jutland.

8 Mieke en Cees.

9 In het volle centrum van Kopenhagen vinden we in Christianshavn een ligplek, maar de havenmeester vinden die bij ons stukje haven hoort, lukt niet. Gelukkig vindt hij ons.

GOED OM TE WETEN

Mieke en Cees Preijde-Meijer varen met hun Pilot 39 'Zwerk' uit 2006. De boot meet (lxbxd): 12,00 x 4,00 x 1,30 meter en heeft een kruiphoogte van 2,80 meter. Voortstuwing: 2 x 250 pk 6-cilinder Steyr. Dieseltank: 2 x 800 liter.

Navigatie: Vaarwijzer Scandinavië en de Oostzee (auteur: Rene Vleut); Getijdegegevens Nederlandse kust en Waddenzee; Gezeiten Kalender Deutschen Bucht und Flussgebiete; Stroomatlas Nederlandse kust en Wadden; Der Küstennähe Gezeitenstrom in der Deutschen Bucht. Zeekaarten van de Nederlandse en Duitse wadden; NVAtlas kaarten: Waddenzee NL2 en de Duitse wadden DE13 (DE12) en DE11 tot Hamburg. Denemarken (incl. Noord-Oostzeekanaal) de NVAtlas kaarten Funen und Kieler Bucht en de andere kaarten van deze firma voor het vaargebied. Een kaartplotter met up-to-date kaarten (de Duitse autoriteiten vinden dat erg belangrijk). Overig: alle papieren van de boot en personen op orde, vooral voor Duitsland.

Havens: Haarlem, Enkhuizen, Vlieland, Norderney, Cuxhaven, Rendsburg, Laboe, Burgtief, Klintholm, Rødovre, Dragør, Christianshavn, Helsingør, Gilleleje, Lynæs, Roskilde, Odde, Ebeltoft, Århus, Mårup, Bogense, Middelfart, Årø, Dyvig, Sønderborg, Flensburg, Lyø, Fjallebroen, Aarøskøbing, Marstal, Rendsburg, Cuxhaven, Norderney, Makkum, Enkhuizen, Haarlem.